

ZARZĄDZENIE NR 54/16
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w Lublinie

z dnia 28 listopada 2016 r.

**zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Lasy Janowskie”**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt.2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t. j. z 2015 r. Dz. U., poz. 1651 z późn. zm.)

zarządza się, co następuje:

§ 1. Załączniki nr 1 i nr 2 do zarządzenia nr 31/16 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie” otrzymują brzmienie:

Załączniki

Załącznik nr1

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków.

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
1.	Zarastanie siedlisk trawiastych roślinnością zielną oraz krzewiastą i drzewiastą, prowadzące do pogarszania się stanu ochrony łąk świeżych, co skutkuje zanikaniem mozaikowatości siedlisk w rezerwacie.	Zahamowanie procesu sukcesji ekologicznej poprzez odtworzenie otwartego charakteru siedlisk trawiastych.
2.	Utrata cennej bazy nasiennej miejscowego ekotypu sosny solskiej	Zbiór szyszek z drzewostanów nasiennych w celu zachowania miejscowej bazy nasiennej.
3.	Zagrożenie ze strony czynników biotycznych.	Stały monitoring populacji barczatki sosnowki, strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, osnu gwieździstej i brudnicy mniszki oraz innych gatunków owadów zagrażających ekosystemom leśnym. Stworzenie korzystnych warunków bytowych dla ptaków poprzez wywieszanie nowych skrzynek lęgowych.
4.	Silna antropopresja objawiająca się:	Utrzymanie czystości - wywóz śmieci

	- zaśmiecaniem i penetracją rezerwatu w celach rekreacyjnych, turystycznych lub zbioru runa leśnego; - nielegalnym rozpalaniem ognisk w lesie; - nielegalnymi wjazdami na teren rezerwatu pojazdów mechanicznych.	pozostawionych w rezerwacie przez turystów i zbieraczy runa leśnego. Zabezpieczenie lasu przed pożarem w wielkich rozmiarach – w miejscach nielegalnie rozpalanych ognisk odsłonięcie pasa gleby mineralnej o szerokości 2 m, pozbawionego materiałów łatwopalnych, zabezpieczającego przed rozprzestrzenianiem się ognia w lesie. Wzmoczone patrole Służby leśnej w okresie marzec – październik w celu kontroli porządku i przestrzegania przepisów ochrony przyrody. Utrzymanie sprawności technicznej tablic urzędowych.
5.	Zagrożenie bezpieczeństwa osób poruszających się po szlakach w rezerwacie.	Eliminacja zagrożeń poprzez udrażnianie szlaków oraz utrzymanie warunków bezpiecznego poruszania się po szlakach. Utrzymanie i konserwacja infrastruktury turystycznej znajdującej się na szlakach wytyczonych do ruchu Zarządzeniem Zn. RDOŚ-06-WPN-66301-030-4/10/mpr RDOŚ w Lublinie z dnia 09.03.2010r. oraz Zarz. 18/16 i 19/16 z dnia 06.06.2016r.
6.	Grodzenia, które przestały pełnić swoją funkcję, aktualnie stanowiące barierę dla zwierząt.	Rozbiórka grodzień wokół drzewostanów, które ze względu na wiek nie wymagają już ochrony przed zgryzaniem.

Załącznik nr2

Opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów i gatunków roślin z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Wykaszenie roślinności zielnej w terminie po 31 lipca. Usunięcie pozyskanej biomasy poza teren rezerwatu.	Razem: 16,68 ha: 0,77 ha 0,32 ha 0,24 ha 1,0 ha 0,83 ha 0,56 ha 0,37 ha 0,53 ha	Nadleśnictwo: Janów Lubelski Obwód: Władysławów Leśnictwo: Flisy oddz. 290 i, 290 j, 291 g, 291 j, 292 j, 292 k, 304 f, 304 i

		0,12 ha 0,24 ha 0,31 ha 1,93 ha 0,22 ha 0,13 ha 2,51 ha 0,71 ha 0,09 ha 0,57 ha 0,32 ha 0,11 ha 0,49 ha 0,96 ha 0,78 ha 0,19 ha 2,21 ha 0,17 ha	304 j, 310 h, 310 j, 310 k, 310 m, 311 a, 311 g, 311 i, 312 j, 312 k, 312 l, 312 m, 312 n, 316 b, 316 d, 316 f, 316 g, 323 a
2.	Zbiór szyszek z drzewostanów nasiennych w celu zachowania lokalnej bazy nasiennej.	Nie więcej niż 600 kg szyszek/1 rok	Leśnictwo Flisy, oddz. 293 b. Zbiór szyszek uzależniony będzie od stanu zdrowotnego drzew i urodzaju osobników. Zbiór próbny - listopad, zbiór właściwy w terminie od grudnia do stycznia.
3.	Stały monitoring populacji owadów zagrażających drzewostanom m.in. barczatki sosnowki, strzygoni choinówki, poprocha cetyniaka, osnu gwiaździstej, brudnicy mniszki, kornika ostrozębnego.	Stosownie do potrzeb	Na obszarze całego rezerwatu.
	Stworzenie korzystnych warunków bytowych dla ptaków poprzez czyszczenie istniejących skrzynek lęgowych oraz wywieszanie nowych jako przeciwdziałanie wystąpieniu masowego pojawów szkodników leśnych.	Oczyszczanie istniejących skrzynek lęgowych- 200 szt. Wywieszanie nowych skrzynek lęgowych -100 szt.	Obszar całego rezerwatu

4.	Utrzymanie czystości wzdłuż wyznaczonych szlaków i dróg publicznych - zbiórka śmieci pozostawionych przez turystów lub zbieraczy runa leśnego.	Stosownie do potrzeb	Wzdłuż wyznaczonych szlaków, dojazdów pożarowych oraz dróg publicznych przebiegających przez rezerwat
	Zabezpieczenie lasu przed pożarem w wielkich rozmiarach – w miejscach nielegalnie rozpalanych ognisk odsłonięcie pasa gleby mineralnej o szerokości 2 m pozbawionego materiałów łatwopalnych, zabezpieczającego przed rozprzestrzenianiem się ognia w lesie.	0,2 km	Leśnictwo Flisy, oddz. 229i, 302f
	Wzmoczone patrole Służby leśnej - nadzór nad rezerwatem w celu kontroli porządku i przestrzegania przepisów ochrony przyrody.	Przez cały rok, zwłaszcza w okresie od 1 marca do 30 października.	Obszar całego rezerwatu
	Utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego tablic urzędowych.	Stosownie do potrzeb	W miejscach ustawionych tablic urzędowych
5.	Utrzymanie drożności szlaków pieszych, dojazdów pożarowych oraz dróg publicznych przebiegających przez rezerwat – usuwanie zwisających konarów oraz wycinka drzew potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu.	W zależności od potrzeb, w przypadku zablokowania ścieżki lub drogi, w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa ludzi przebywających na wyznaczonej trasie lub drodze publicznej.	Wzdłuż wyznaczonych szlaków, dojazdów pożarowych oraz dróg publicznych przebiegających przez rezerwat

	Utrzymanie i konserwacja infrastruktury turystycznej znajdującej się na szlaku pieszym wytyczonym Zarządzeniem Zn. RDOŚ-06-WPN-66301-030-4/10/mpr Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 09.03.2010r. oraz Zarządzeniem Nr 18/16 i 19/16 z dnia 06.06.2016r.	Stosownie do potrzeb.	Urządzenia ustawione wzdłuż wyznaczonych do ruchu szlaków
	Kontrola szlaków, dróg publicznych i dojazdów pożarowych pod kątem utrzymania drożności i występowania zagrożeń dla bezpieczeństwa osób tam przebywających	Stosownie do potrzeb, nie rzadziej niż raz w miesiącu	Całe odcinki wyznaczonych do ruchu szlaków, dojazdów pożarowych oraz dróg publicznych przebiegających przez rezerwat.
6.	Rozbiórka grodzień, które z uwagi na wiek drzewostanów nie wymagają już ochrony przed zgryzaniem przez zwierzyne płową.	Rozbiórka grodzień z siatki 8 842 mb (rozgródenie 9,47 ha)	Leśnictwo Flisy oddz. 205a, b, d, f, g, 206b, d, 207k, 208f, 209f, 229b, 230c, j, 234b, 235a, b, 238g, 255a, 256g, 257h, 258j, 262a, h, k, 275g, 278d, 310f

§ 2. Pozostałe zapisy zarządzenia nr 31/16 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie” pozostają bez zmian.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Naczelnik Wydziału Spraw Terenowych IV w Janowie Lubelskim Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Beata Sietewicz

UZASADNIENIE

do zarządzenia nr 54/16

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie

z dnia 28 listopada 2016 r.

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie” wynika z art. 22 ust 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t. j. z 2015 r. Dz. U. poz. 1651 z późn. zm.) zgodnie z którym dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Lasy Janowskie” został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dn. 18 maja 1984 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody w celu zachowania kompleksu lasów mieszanych w miejscu upamiętniającym największą na ziemiach polskich bitwę partyzantów z najeźdźcą hitlerowskim.

Zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie” zostały ustanowione na okres jednego roku Zarządzeniem nr 31/16 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie”.

Zostały one uzupełnione o następujące działania: zbiór szyszek z drzewostanów nasiennych; stały monitoring występowania owadów oraz stworzenie korzystnych warunków bytowych dla ptaków poprzez wywieszanie nowych skrzynek lęgowych. Ponadto zaplanowano zabiegi mające na celu ograniczenia antropopresji na przyrodę rezerwatu oraz rozbiórkę grodzień wokół drzewostanów, które ze względu na wiek nie wymagają już ochrony przed zgryzaniem.

Charakterystyczną cechą rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie” jest różnorodność siedlisk, które tworzą tu swoistą mozaikę. Występują tutaj, oprócz boru świeżego, bór wilgotny, wyżynny jodłowy bór mieszany oraz bór bagienny oraz łąki, w tym część zinwentaryzowanych jako siedlisko 6510 łąki świeże.

Utrzymanie takiej mozaikowości siedlisk wymaga działań ochrony czynnej. Siedliska trawiaste, takie jak np. łąki świeże są siedliskami półnaturalnymi, które zostały wykształcone i utrzymują się dzięki działalności człowieka. W przeszłości były one użytkowane kośnie lub wykorzystywane jako pastwiska. Koszenie i wypas hamowały naturalne procesy sukcesji i sprzyjały rozwojowi roślinności trawiastej. Na skutek zaprzestania użytkowania siedliska takie zarastają drzewami i krzewami. Ochrona siedlisk trawiastych wymaga więc utrzymania otwartego charakteru terenu, poprzez usuwanie roślinności krzewiastej i drzewiastej oraz systematyczne użytkowanie kośnie.

W chwili obecnej w rezerwacie przyrody „Lasy Janowskie” obserwuje się postępującą sukcesję roślinności zielnej na obszarze siedlisk trawiastych tj. łąki świeże.

W związku z powyższym zaplanowano wykonanie zabiegów ochronnych polegających na wykaszaniu roślinności zielnej na obszarze śródleśnych łąk położonych w dolinie rzeki Branew, w terminie po 31 lipca. Termin ten wynika z faktu, że obszary przedmiotowych łąk stanowią siedlisko motyli tj. modraszek telejus, modraszek nausitous, w przypadku których, zgodnie z

literaturą tematu („Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny”, red. Warszawa 2004), zaleca się koszenie łąk jednym pokosem w ciągu roku, najlepiej pod koniec lipca. Natomiast uzyskana biomasa będzie zbierana i wywożona poza teren rezerwatu.

Prace te będą kontynuacją – podtrzymaniem efektu ekologicznego uzyskanego w latach poprzednich kiedy to w ramach projektu realizowanego przez RDOŚ w Lublinie pn. „Wdrażanie zadań ochronnych na obszarach sieci Natura 2000 i rezerwatach przyrody w województwie lubelskim” POIŚ.05.01.00-00-389/12 w 2014 r. na części przedmiotowych łąk zostały wycięte krzewy i podrosty drzew w celu przywrócenia otwartego charakteru łąk, a następnie w kolejnych latach były wykaszane przez Nadl. Janów Lubelski w ramach realizacji pakietu 5 Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 – wariant 5.1 ochrona siedlisk przyrodniczych na obszarach Natura 2000 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zgodnie z obowiązującymi wówczas zadaniami ochronnymi ustanowionymi Zarządzeniem Nr 5 Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Lublinie z dnia z dnia 10 października 2011 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Lasy Janowskie”, zmienionym Zarządzeniem Nr 46/13 RDOŚ w Lublinie z dnia 8 sierpnia 2013 r. zmieniającym zarządzenie Nr 5 z dnia 10 października 2011 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych.

Na terenie rezerwatu „Lasy Janowskie” znajduje się drzewostan nasienny sosny pospolitej *Pinus silvestris*, stanowiący cenne źródło pozyskiwania nasion. Pochodzący z niego materiał nasienny charakteryzuje się wysokimi wartościami genetycznymi i zachowuje cechy swoiste dla lokalnego ekotypu sosny solskiej. Pozyskiwanie nasion z tych drzewostanów zabezpieczy pulę genową oraz zapewni ciągłość hodowli nowych pokoleń drzewostanów rodzimego pochodzenia. Zbiór szyszek z drzew stojących, niewykazujących oznak chorobowych zostanie przeprowadzony przy użyciu metod bezinwazyjnych, z zastosowaniem technik alpinistycznych, nie uszkadzających pni, konarów i gałęzi. Przed zbiorem ostatecznym zostanie wykonany zbiór próbny szyszek mający na celu sprawdzenie cech zebranych nasion (wydajność i jakość nasion). W przypadku potwierdzenia urodzaju przez próbę nastąpi zbiór właściwy. W związku z występowaniem w oddz. 293b stanowiska lęgowego bielika zbiór szyszek będzie przeprowadzony w możliwie najkrótszym czasie pod nadzorem pracownika Nadleśnictwa Janów Lubelski.

Obserwowana struktura i skład gatunkowy ekosystemów leśnych w rezerwacie przyrody „Lasy Janowskie” powodują, iż są one narażone w znacznym stopniu na zagrożenia ze strony czynników abiotycznych i biotycznych (przede wszystkim gradacje szkodliwych owadów). Prowadzony monitoring populacji owadów uznanych za szkodliwe jest niezbędny do właściwego prognozowania rozwoju owadów i bieżącej weryfikacji zagrożenia drzewostanów.

Charakter rezerwatu związany z bitwą partyzancką oraz wysokimi walorami przyrodniczymi generuje duży ruch turystyczny. Niezbędne są więc działania minimalizujące negatywny wpływ udostępniania rezerwatu. Ograniczanie negatywnych zjawisk w ekosystemach rezerwatu powinno być realizowane na kilka sposobów jednocześnie, m.in. poprzez odpowiednie ukierunkowanie ruchu turystycznego zmniejszającego zagrożenie dla najcenniejszych przyrodniczo kompleksów. Konsekwencją intensywnego wykorzystania turystycznego rezerwatu jest jego zaśmiecenie. Niezbędne jest stałe oczyszczanie terenu z pozostawionych przez turystów śmieci oraz wzmocnienie patroli Służb Leśnych w okolicach wyznaczonych ścieżek, zwłaszcza w okresie letnim i jesiennym.

Z uwagi na duże zagrożenie pożarowe rezerwatu w miejscach nielegalnie rozpalanych ognisk zostanie mechanicznie odsłonięty pas gleby mineralnej o szerokości około 2 m. Wykonanie pasa zmniejszy ryzyko rozprzestrzenienia się pożaru, w szczególności w oddz. 302f, gdzie z uwagi na otoczenie (monokultury sosnowe na siedlisku boru świeżego) oraz dużą palność zgromadzonego wokół materiału ryzyko powstania pożaru na dużą skalę i zagrożenie dla mienia w wielkich rozmiarach jest wysokie.

W celu ograniczenia wjazdu na teren rezerwatu pojazdom mechanicznych w miesiącach marzec – październik należy wzmożyć kontrole Straży Leśnej w miejscach, gdzie jest dogodny wjazd na teren rezerwatu.

W związku z przeciwdziałaniem niekontrolowanej penetracji rezerwatu należy utrzymać istniejącą infrastrukturę turystyczną, jednocześnie zapewniającą bezpieczeństwo wszystkim osobom zwiedzającym rezerwat. Urządzenia turystyczne ustawione wzdłuż wyznaczonych szlaków należy utrzymywać we właściwym stanie technicznym.

W celu likwidacji zagrożenia bezpieczeństwa osób poruszających się po wyznaczonych szlakach w rezerwacie przyrody „Lasy Janowskie” należy stale utrzymywać drożność szlaków i dróg publicznych przebiegających przez rezerwat. W przypadku ich zablokowania lub w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa należy usuwać złomy, wywroty i zwisające konary. Z uwagi na konieczność wykonywania zabiegów ochrony czynnej oraz bezpieczeństwo powszechne dojazdy pożarowe powinny być utrzymywane w stanie przejezdnym, ponieważ występujący w rezerwacie układ siedlisk i drzewostanów powoduje, że jego zagrożenie pożarowe jest dość znaczne.

W rezerwacie znajdują się grodzenia zabezpieczające młode pokolenie drzew przed zgryzaniem. Część z nich, ze względu na wiek drzewostanów, przestała już spełniać swoją rolę i należy je usunąć. Grodzenia uległe dewastacji lub uszkodzeniu, które jednocześnie wciąż spełniają swoją funkcję ochronną należy poddać doraźnym naprawom ze względu na silną presję na uprawy ze strony zwierzyny płowej.

Obszar zaplanowanych prac na terenie rezerwatu przyrody objęty jest również ochroną w formie obszarów Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005 oraz Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031.

Zaplanowane przez Nadleśnictwo Janów Lubelski działania ochrony czynnej siedliska 6510 są ujęte w projekcie planu zadań ochronnych dla obszaru Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031. W ww. dokumencie dla płatów siedliska 6510 położonych w dolinie rzeki Branew zaplanowano działania: obligatoryjnie takie jak: ekstensywne użytkowanie kośne, kośno - pastwiskowe lub pastwiskowe. Natomiast jako działania fakultatywne wpisano użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW ukierunkowanego na ochronę siedliska 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie.

Wykonanie wyżej wymienionych zadań ochronnych przyczyni się do przywrócenia właściwego stanu ochrony przyrody rezerwatu „Lasy Janowskie” i jednocześnie obszarów Natura 2000 Lasy Janowskie PLB060005 oraz Uroczyska Lasów Janowskich PLH060031 poprzez stworzenie optymalnych warunków do zachowania cennych siedlisk przyrodniczych ważnych również dla bytujących tam zwierząt, w tym ptaków.

Nakłady na bieżące utrzymanie bezpieczeństwa na szlakach i ich konserwację będą pochodziły ze środków Nadleśnictwa Janów Lubelski, które będzie sprawowało nadzór nad prowadzonymi pracami i będzie odpowiedzialne za zabezpieczenie terenu na czas prac. Pozostałe prace wynikające z przedmiotowych zadań ochronnych zostaną sfinansowane ze środków Lasów Państwowych w sytuacji, gdy ich niewykonanie mogłoby spowodować nieodwracalne zmiany w środowisku przyrodniczym rezerwatu.

Przedmiotowe zadania ochronne zostały ustanowione na wniosek Nadleśniczego Nadleśnictwa Janów Lubelski z dnia 31 października 2016 r., znak ZGZ.7212.12.2016.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
[Signature]